

SVEA HOVRÄTT
Mark- och miljööverdomstolen
Rotel 060105

DOM
2020-06-02
Stockholm

Mål nr
M 4446-19

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Växjö tingsrätts, mark- och miljödomstolen, dom 2019-04-08 i mål nr M 800-19, se bilaga A

PARTER

Klagande

David Eriksen
Box 1223
351 12 Växjö

Motpart

Miljö- och hälsoskyddsnämnden i Växjö kommun
Box 1222
351 12 Växjö

SAKEN

Tillsyn vid vårdverksamhet

MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLENS DOMSLUT

Med ändring av mark- och miljödomstolens dom undanröjer Mark- och miljööverdomstolen Miljö- och hälsoskyddsnämndens i Växjö kommun beslut 2018-06-20, dnr 2018.2153, och 2018-07-24, dnr 2018.2528, samt återförvisar ärendet till nämnden för fortsatt handläggning.

Dok.Id 1601042

Postadress
Box 2290
103 17 Stockholm

Besöksadress
Birger Jarls Torg 16

Telefon
08-561 670 00
08-561 675 50

E-post: svea.hovratt@dom.se
www.svea.se

Telefax

Expeditionstid
måndag – fredag
09:00–16:30

YRKANDEN M.M. I MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLEN

David Eriksen har yrkat att Mark- och miljööverdomstolen ska undanröja mark- och miljödomstolens dom och återförvisa ärendet till Miljö- och hälsoskyddsnämnden i Växjö kommun för fortsatt handläggning.

Miljö- och hälsoskyddsnämnden i Växjö kommun har motsatt sig att mark- och miljödomstolens dom ändras. Nämnden har även begärt att Mark- och miljööverdomstolen ska bereda Inspektionen för vård och omsorg (IVO) och Folkhälsomyndigheten (FoHM) tillfälle att yttra sig i målet.

Parterna har i allt väsentligt åberopat samma grunder och omständigheter som i underinstanserna.

MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLENS DOMSKÄL

Mark- och miljööverdomstolen finner inte skäl att komplettera utredningen med yttranden från IVO eller FoHM.

David Eriksen är intagen för rättspsykiatrisk vård på S:t Sigfrids sjukhus. Det innebär att han bor på sjukhuset. Hans anmälan till nämnden innefattar klagomål på buller från en larmanordning. Enligt David Eriksen ger larmet upphov till störningar i hans boendemiljö.

Enligt 26 kap. 3 § tredje stycket miljöbalken utövar varje kommun genom den eller de nämnder som fullmäktige bestämmer tillsyn inom kommunen över miljö- och hälsoskyddet enligt balkens 9 kap. I 9 kap. 9 § föreskrivs det bl.a. att bostäder och lokaler för allmänna ändamål ska brukas på ett sådant sätt att olägenheter för människors hälsa inte uppkommer. Med olägenhet för människors hälsa avses, enligt 9 kap. 3 §, störning som enligt medicinsk eller hygienisk bedömning kan påverka hälsan menligt och som inte är ringa eller helt tillfällig. Buller kan vara en störning enligt nu berörda bestämmelser.

Eftersom David Eriksens anmälan innefattar klagomål på buller i hans boendemiljö omfattas den av nämndens tillsynsansvar enligt miljöbalken. Vad nämnden har anfört om att den saknar behörighet att utöva tillsyn är alltså inte korrekt. En annan sak är att tillsynsansvaret avseende t.ex. rättspsykiatriska slutenvårdsavdelningar, häkten eller s.k. HVB-hem kan vara delat mellan flera olika tillsynsmyndigheter och att gränsen mellan dessa myndigheters ansvar inte är helt tydlig.

I detta fall, där anmälan primärt avser frågor om David Eriksens boendemiljö, ligger det enligt Mark- och miljööverdomstolens bedömning närmast till hands att utreda den inom ramen för miljöbalkens reglering i 9 kap. 9 §. Att anmälan även kan aktualisera frågor om den vård som bedrivs på sjukhuset, dvs. frågor där det primära tillsynsansvaret ligger på IVO, leder inte till någon annan bedömning, men skulle – beroende på vad nämndens utredning leder fram till – kunna aktualisera ett överlämnande till IVO. Ett sådant överlämnande kan dock inte motiveras med att nämnden saknar tillsynsansvar, utan beror i så fall på att nämnden efter genomförd utredning kommit fram till att anmälan, förutom larmanordningens eventuella påverkan på boendemiljön, även aktualiserar mer vårdrelaterade frågor.

Sammanfattningsvis bedömer alltså Mark- och miljööverdomstolen att det inte har funnits förutsättningar för nämnden att, på sätt som skett, överlämna anmälan till IVO utan att vidta någon som helst egen åtgärd. Mark- och miljödomstolens dom ska därför ändras på så sätt att nämndens beslut undanröjs och ärendet visas åter till nämnden för fortsatt handläggning.

Domen får enligt 5 kap. 5 § lagen (2010:921) om mark- och miljödomstolar inte överklagas.

I avgörandet har deltagit hovrättsråden Karin Wistrand, Gösta Ihrfelt och Ralf Järtelius, referent, samt tf. hovrättsassessorn Sanna Ordenius.

Föredragande har varit Fannie Finnved.

VÄXJÖ TINGSRÄTT
Mark- och miljödomstolen

DOM
2019-04-08
meddelad i
Växjö

Mål nr M 800-19

PARTER

Klagande

David Eriksen
Box 1223
351 12 Växjö

Motpart

Miljö- och hälsoskyddsnämnden i Växjö kommun
Box 1222
351 12 Växjö

ÖVERKLAGAT BESLUT

Länsstyrelsen i Kronobergs läns beslut från den 5 februari 2019 i ärende nr 505-454-2019, se bilaga 1

SAKEN

Tillsyn vid vårdverksamhet

DOMSLUT

Mark- och miljödomstolen avslår överklagandet.

BAKGRUND

David Eriksen har vid två tillfällen anmält till Miljö- och hälsoskyddsnämnden i Växjö kommun (nämnden) att han vill att nämnden vidtar tillsynsåtgärd vid avdelning 61 på S:t Sigfrids sjukhus. Anmälningarna har gällt olägenheter av buller från larmanläggning.

Nämnden har beslutat att inte vidta tillsynsåtgärder i sina båda ärenden (med diarienummer 2018.2153 och 2018.2528) utan nämnden har istället översänt David Eriksens klagomål till Inspektionen för Vård och Omsorg (IVO).

David Eriksen har överklagat nämndens båda beslut Länsstyrelsen i Kronobergs län (länsstyrelsen) som den 25 februari 2019 avslog överklagandet.

David Eriksen har överklagat länsstyrelsens beslut till mark- och miljödomstolen.

YRKANDEN M.M.

David Eriksen har yrkat att mark- och miljödomstolen ska undanröja länsstyrelsens beslut och återförvisa ärendet till nämnden för erforderlig handläggning. Han har anfört i huvudsak följande.

Nämnden ska vidta erforderlig handläggning enligt miljöbalken och vidta tillsynsåtgärder utan inslag av diskriminering. IVO har naturligtvis ingen bullertillsyn enligt miljöbalken. Det är en total frånvaro av miljö och buller i de av IVO till Regionen Kronoberg utskickade underrättelserna om utredning av hälso- och sjukvårdsverksamhet som avses i HSL. Härutöver har såväl länsstyrelsen som nämnden själva medgett att klagandens klagomål har översänts till IVO, se mark- och miljödomstolens mål M 4402-18.

DOMSKÄL

Tillämpliga bestämmelser framgår av det överklagade beslutet.

Mark- och miljödomstolen instämmer i länsstyrelsens bedömning gällande att larm inom en sjukvårdsavdelning är att bedöma som en del av vårdverksamheten, det vill säga åtgärder för att medicinskt förebygga, utreda och behandla sjukdomar och skador, för vilken IVO har tillsyn över.

Det som David Eriksen har anfört föranleder ingen annan bedömning.
Överklagandet ska därför avslås.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga 2 (MMD-02)

Överklagande senast den 29 april 2019.

Ann Westerdahl

Catharina Hederström

I domstolens avgörande har deltagit rådmannen Ann Westerdahl, ordförande, och tekniska rådet Catharina Hederström. Föredragande har varit beredningsjuristen Matilda Andersson.

David Eriksen

VÄXJÖ TINGSRÄTT

INKOM: 2019-02-15
MÅLNR: M 800-19
AKTBIL: 2

Delgivningskvitto

ÖVERKLAGANDE AV MILJÖ- OCH HÄLSOSKYDDSNÄMNDENS I VÄXJÖ KOMMUN BESLUT 2018-06-20 (DNR 2018.2153) OCH 2018-07-24 (DNR 2018.2528) OM ATT INTE UTÖVA TILLSYN VID VÅRDVERKSAMHET

BESLUT

Länsstyrelsen avslår överklagandet.

BESKRIVNING AV ÄRENDET

Överklagade beslut

David Eriksen har vid två tillfällen anmält till nämnden att han önskar att nämnden vidtar tillsynsåtgärd vid avdelning 61 vid S:t Sigfrids sjukhus. Anmälan gäller olägenheter av buller från larmanläggning. Klagomålen hade först inkommit till länsstyrelsen, som vidarebefordrat dem till den kommunala nämnden.

Nämnden i har i två meddelanden angett att man skickar klagomålen vidare till Inspektionen för Vård och Omsorg (IVO). I båda fallen har nämnden angett att man inte har tillsynen över vårdinrättningar.

Överklagandet

David Eriksen har överklagat nämndens båda beslut och anfört bl.a. följande.

Det är fråga om en störande larmanläggning på vårdavdelningen. Vid larm utgör anläggningen en hälsorisk genom att den höga ljudnivån går in i patientens bostadsrum såväl dag som natt.

Europadomstolen har den 18 juni 2013 slagit fast att Europakonventionens krav inte följts när klagomål på störningar från en järnvägsstation tagit för lång tid att pröva. Han har fått utstå hälsorisker i två år utan att en utredning vidtagits.

BESTÄMMELSER M.M SOM BESLUTET GRUNDAS PÅ

Miljölagstiftningen

Enligt 9 kap. 9 § miljöbalken (MB) ska bostäder och lokaler för allmänna ändamål brukas på ett sådant sätt att olägenheter för människors hälsa inte uppkommer och hållas fria från ohyra och andra skadedjur. Ägare eller nyttjanderättshavare till berörd egendom ska, enligt andra stycket, vidta de åtgärder som skäligen kan krävas för att hindra uppkomsten av eller undanröja olägenheter för människors hälsa.

I kommentar till miljöbalken anges bl.a. följande om regeln i 9 kap. 9 § MB.

Bestämmelsen i 9 § är att se som en särskild hänsynsregel som kompletterar de allmänna hänsynsreglerna i 2 kap. Den riktar in sig på användning av byggnader som är upplåtna för allmänna ändamål. Det kan vara fråga om samlingslokaler, lokaler för vård, undervisning och hygienisk behandling, idrottsanläggningar, badanläggningar, hotell och liknande.

Enligt 26 kap. 9 § 1 st. MB får en tillsynsmyndighet i det enskilda fallet besluta om de förelägganden och förbud som behövs för att denna balk samt föreskrifter, domar och andra beslut som har meddelats med stöd av balken ska följas.

Enligt 26 kap. 3 § 3 st. MB utövar varje kommun genom kommunal nämnd tillsyn inom kommunen över hälsoskyddet enligt 9 kap.

I fråga om verksamhet som kan orsaka skada eller olägenhet för människors hälsa, miljön eller andra intressen som skyddas enligt miljöbalken tillämpas utöver balken även bestämmelser i annan lag, enligt 1 kap. 3 § 1 st. MB.

Hälso- och sjukvårdslagstiftning

I 7 kap. 1 § patientansvarslagen (2010:659), ”PAL”, anges bl.a. följande. Hälso- och sjukvården och dess personal står under tillsyn av Inspektionen för vård och omsorg. Hälso- och sjukvården inom Försvarsmakten och Försvarets materielverk står under tillsyn av försvarsinspektören för hälsa och miljö.

Enligt 7 kap. 3 § PAL innebär tillsyn enligt denna lag granskning av att den verksamhet och den personal som avses i bl.a. 1 § uppfyller krav och mål enligt lagar och andra föreskrifter samt beslut som har meddelats med stöd av sådana föreskrifter. Tillsynen ska främst inriktas på granskning av att vårdgivaren fullgör sina skyldigheter enligt 3 kap.

I förarbetena till PAL hänvisas i specialmotiveringen till 7 kap. 3 § PAL till avsnitt 10 i propositionen, som behandlar då gällande regler (se prop. 2009/10:210, s. 214). I avsnitt 10 anges bl.a. följande.

Socialstyrelsen har i princip tillsyn över all hälso- och sjukvård och dess personal.

BESLUT

Datum
2019-02-05

Ärendenummer
505-454-2019

Den enda hälso- och sjukvårdsverksamhet som faller utanför myndighetens uppdrag är den som bedrivs inom Försvarmakten. Med hälso- och sjukvård avses sådan verksamhet som omfattas av hälso- och sjukvårdslagen (1982:763), (se prop. 2009/10:210, s. 126).

I de inledande bestämmelserna i hälso- och sjukvårdslagen (1982:763) definieras hälso- och sjukvård. Enligt 1 § avses med hälso- och sjukvård i denna lag åtgärder för att medicinskt förebygga, utreda och behandla sjukdomar och skador. Till hälso- och sjukvården hör även sjuktransporter samt att ta hand om avlidna. I fråga om tandvård finns särskilda bestämmelser.

Socialstyrelsens tillsynsansvar har sedan 2013 övergått till IVO.

MOTIVERING TILL BESLUTET

Nämndens båda meddelanden kan ses som beslut att inte bedriva tillsyn, eftersom nämnden inte anser sig vara tillsynsmyndighet.

David Eriksen har tidigare, i ett annat ärende, framställt klagomål på hälsoskyddet vid det gemensamma köket. I beslut 2018-08-24 har länsstyrelsen ansett att denna fråga kan falla inom den kommunala nämndens tillsyn.

Den kommunala nämnden har tillsyn över hälsoskyddet i kommunen. IVO har tillsyn över sjukvårdsverksamhet. Sådan verksamhet är ”åtgärder för att medicinskt förebygga, utreda och behandla sjukdomar och skador.”

Länsstyrelsen anser att ett larm inom en sjukhusavdelning är en del av vårdverksamheten. Larmet kan inte anses falla inom kommunal tillsyn av buller. Nämnden har alltså gjort rätt när man skickat klagomålen till IVO istället för att starta en egen tillsyn. Överklagandet ska alltså avslås.

DU KAN ÖVERKLAGA BESLUTET

Se bilaga 1.

DE SOM MEDVERKAT I BESLUTET

Beslutet har fattats av länsjurist Saramaria Johansson med miljöjurist Henrik Skanert som föredragande.

Kopia till

Miljö- och hälsoskyddsnämnden i Växjö kommun, miljo-halsoskyddsnamnden@vaxjo.se

SÅ HÄR HANTERAR VI DINA PERSONUPPGIFTER

Information om hur vi hanterar dessa hittar du på www.lansstyrelsen.se/dataskydd.

DU KAN ÖVERKLAGA BESLUTET

Om du inte är nöjd med Länsstyrelsens beslut, kan du **skriftligen** överklaga beslutet hos Mark- och miljödomstolen. **Observera att du ska skicka eller lämna in överklagande till, Länsstyrelsen i Kronobergs län, 351 86 Växjö. Du kan även skicka in överklagandet via e-post till kronoberg@lansstyrelsen.se.** Det ska du göra därför att Länsstyrelsen måste pröva om överklagandet har kommit in i rätt tid, innan det skickas vidare till domstolen.

TIDEN FÖR ÖVERKLAGANDE

Ditt överklagande måste ha kommit in till Länsstyrelsen **inom tre veckor från den dag du fick del av beslutet.** Om det kommer in senare kan överklagandet inte prövas. I ditt överklagande kan du be att få ytterligare tid till att utveckla dina synpunkter och skälen till att du överklagar. Sedan är det domstolen som beslutar om tiden kan förlängas eller inte.

Om den som överklagar är en part som företräder det allmänna, ska överklagandet dock ha kommit in inom tre veckor från den dag då beslutet meddelades.

DITT ÖVERKLAGANDE SKA INNEHÅLLA

- vilket beslut som överklagas, beslutets datum och diarienummer
- hur du vill att beslutet ska ändras
- varför du anser att Länsstyrelsens beslut är felaktigt

Skriv också följande uppgifter:

- adress till bostaden
- telefonnummer där du kan nås
- eventuellt övriga uppgifter som behövs för att man ska kunna skicka handlingar till dig

Om du har handlingar eller annat som du anser stöder din mening, bör du skicka med kopior på dessa.

OMBUD

Du har rätt att anlita ett ombud som kan sköta överklagandet åt dig. I så fall ska ombudet underteckna skrivelsen, bifoga en fullmakt i original från dig samt uppge sitt namn, adress och telefonnummer.

BEHÖVER DU VETA MER?

Har du ytterligare frågor kan du kontakta Länsstyrelsen på e-post kronoberg@lansstyrelsen.se eller telefonnummer 010-223 70 00. Ange beslutets diarienummer.

Hur man överklagar

MMD-02

Vill du att domen ska ändras i någon del kan du överklaga. Här får du veta hur det går till.

Överklaga skriftligt inom 3 veckor

Ditt överklagande ska ha kommit in till domstolen inom 3 veckor från domens datum. Sista datum för överklagande finns på sista sidan i domen.

Så här gör du

1. Skriv mark- och miljödomstolens namn och målnummer.
2. Förklara varför du tycker att domen ska ändras. Tala om vilken ändring du vill ha och varför du tycker att Mark- och miljööverdomstolen ska ta upp ditt överklagande (läs mer om prövningstillstånd längre ner).
3. Tala om vilka bevis du vill hänvisa till. Förklara vad du vill visa med varje bevis. Skicka med skriftliga bevis som inte redan finns i målet.
4. Lämna namn samt aktuella och fullständiga uppgifter om var domstolen kan nå dig: postadresser, e-postadresser och telefonnummer.
Om du har ett ombud, lämna också ombudets kontaktuppgifter.
5. Skriv under överklagandet själv eller låt ditt ombud göra det.
6. Skicka eller lämna in överklagandet till mark- och miljödomstolen. Du hittar adressen i domen.

Vad händer sedan?

Mark- och miljödomstolen kontrollerar att överklagandet kommit in i rätt tid. Har det kommit in för sent avvisar domstolen överklagandet. Det innebär att domen gäller.

Om överklagandet kommit in i tid, skickar mark- och miljödomstolen överklagandet och alla handlingar i målet vidare till Mark- och miljööverdomstolen.

Har du tidigare fått brev genom förenklad delgivning, kan även Mark- och miljööverdomstolen skicka brev på detta sätt.

Prövningstillstånd i Mark- och miljööverdomstolen

När överklagandet kommer in till Mark- och miljööverdomstolen tar domstolen först ställning till om målet ska tas upp till prövning.

Mark- och miljööverdomstolen ger prövningstillstånd i fyra olika fall.

- Domstolen bedömer att det finns anledning att tvivla på att mark- och miljödomstolen dömt rätt.
- Domstolen anser att det inte går att bedöma om mark- och miljödomstolen har dömt rätt utan att ta upp målet.
- Domstolen behöver ta upp målet för att ge andra domstolar vägledning i rätts-tillämpningen.
- Domstolen bedömer att det finns synnerliga skäl att ta upp målet av någon annan anledning.

Om du *inte* får prövningstillstånd gäller den överklagade domen. Därför är det viktigt att i överklagandet ta med allt du vill föra fram.

Vill du veta mer?

Ta kontakt med mark- och miljödomstolen om du har frågor. Adress och telefonnummer finns på första sidan i domen.

Mer information finns på www.domstol.se.